

PIR ЗАСНОВАН 1923.
"СВОБОДА"
 "LIBERTY"
 виходить три рази на тиждень
 вівторок, четвер і субота,
 щодня.
 "УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
 Всі листи, листівки і інші гради випуску-
 вати на адресу "СВОБОДА".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1923.
"СВОБОДА"
 "LIBERTY"
 the Ukrainian Newspaper
 published three times a week
 Tuesday, Thursday and Saturday,
 by Ukrainian National Association
 at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
 The best advertising medium.
 Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу -- "СВОБОДА" -- Official organ of Ukrainian National Association.

PIR XXIV. ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж., субота 8-го січня 1916. Ч. 4. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, January 8, 1916. No. 4.

ВЕЛИКА БИТВА НА БУКОВИНІ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Болгари здобули Ельбасан, столицю Альбанії.

Примусова військова служба в Англії.

Справа затоплення корабля „Персії“ в сенаті.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ВЕЛИКА БИТВА НА БУКОВИНІ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

БЕРЛІН, 5. січня. — На східних терені війни битва відбувається з великою завзятістю далі. Подібно, як свого часу в Карпатах Москалі мали до атаку десятки тисячів на певну смерть, так само і тут жертвують вони без наміслу тисячі салдатів.

Помимо того, що Москалі одержували щораз то нові сиринілля, не удалося їм на жадні місця переломити обісву ліній союзних військ.

Босва лінія ген. Пфляйцера на Буковині не подала ся, але стоїть чильно як мур.

АВСТРИЙСЬКІ ВІЙСКА НА ЦІЛІ ЛІНІЇ ВІДНЕСЛИ ПОБІДУ.

ВІДЕНЬ, 5. січня. — Головний генеральний штаб подає отці урядові звіти.

„Австрійсько-угорські війська у східній Галичині і на Буковині віднесли на цілій лінії побіду.

„По довгим острілюванню з гармат Москалі стали наступати на наші становича на схід від Оіна, Топорівце і Раранча. Неприятель наступав у вісьмох лініях, які сідували одна по другій безперерядно.

„Всі ті напади під оидним огнем наших гармат сізтали зломані. Москалі потерпіли страшний стратин, яку в битвах визначили ся найбільше хорватські і полуднево-угорські полки“.

РЕАКЦІЯ В РОСІЇ ВІЗЯЛА ВЕРХ.

СТОКГОЛЬМ, 5. січня. — Часи страшної реакції, під якою стогнає російський народ, повертають назад. З кожним днем справа погіршується ся.

На засіданні бюджетової комісії міністер для внутрішніх справ Хростов заявив, що зносить забороны, яку виваза його попередник, а яка забороноювала губернаторам уживати строгих средств при демонстраціях.

Міністер Хростов вивав розпорядження і наказав губернаторам як найенергичніше виступати і всім хочоби найменшій заворушення силою оруннн ще в зародку унеможливати.

ВІЙНА НА БАЛКАНАХ:

МІСТО ЕЛЬБАСАН ЗДОБУЄ — АВСТРИЦІ І БОЛГАРИ ЗБЛИЖАЮТЬСЯ В АЛЬБАНІЇ ДО ПОБЕРЕЖНЯ.

АТЕНИ, 5. січня. — На терені війни в Чорногорії і Альбанії обернуто зовсім незвичною від себе дію синій армії: австрійська і болгарська.

Австрійські війська облямають на до Цецина (столиці Чорногорії) і до Суцтары (в Альбанії). Здобує тих міст є їх головною ціллю.

Болгарська армія заняла місто Ельбасан (столицю Альбанії) і в віддалена всего оіло 20 миль від побережя Адрієського моря. Між військами бол-

гарськими а італійськими мало прийти вже до вимини перших стрілів.

БОЛГАРСЬКИЙ КОРОЛЬ МАКЕДОНСЬКИМ ЦАРЕМ.

СОФІЯ, 5. січня. — З двіркових кругів доносить, що король Фердинанд по Різдів уасть ся до міста Охрид, столиці колишнього македонського царства, щоб коронувати ся на царя Македонії.

ГРЕЦІЯ ЗАЖАДАЛА УВІЛЬНЕННЯ УВ'ЯЗНИХ КОНСУЛІВ.

АТЕНИ, 5. січня. — Грецьке правительство зажадало від Франції і Англії увільнення консулів (німецького, австрійського, болгарського і турецького), яких англійське військо ув'язнило було в Солуні.

Англія і Франція заявили, що згодять ся на увільнення консулів, однак під умовою, що вони не повернуть до Солуня. На це Греція не згодилася і зажадала від Англії і Франції, щоб консулів повернути на їх місце, то є до Солуня.

ЗАКОН ПРО ПРИМУСОВУ ВІЙСКОВУ СЛУЖБУ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН, 5. січня. — В палаті півліе віце президент міністрів Есвят предложене на заведення примусової служби військової.

На случай прийнятя сею предложене будуть обов'язані до олунки військової всі способні нежонаті мушини, які є у віці від 18 до 41 літ. Тесема відноситься ся і до вадівців, які не мають родини.

Сей закон не обов'язує однак мешканців Ірландії. Сей віймок зроблено для уникнення спротиву політичних провідників в Ірландії.

В законі міститься ся застереження, ціл такон і жонаті можуть бути потягнені до примусової служби військової, але доперва аж тоді, коли число жонатих показало би ся недостаточним.

Міністер Лорд Дерби, який промивав себе апли жербована рекрутін, визнав, що в часі від 23. жовтня до 15. грудня 1915 р. зголошено сіл добровільно до військової служби всего 1,046,493 чоловік (446,396 ювнатих і 600,107 жонатих). Тезьке визнання аж, що понад 2 мільоні до військовій служби соробилих ювнатих не зголошили ся. Між тими число жонатих виносить оіло до 630,000 чоловік.

СПРАВА ЗАТОПЛЕННЯ КОРАБЛЯ „ПЕРСІЇ“ В СЕНАТІ.

ВАШІНГТОН, 5. січня. — Сенатор Гор (з Оігантою) вів днес біл (заяснопропозит), на підставі якогогераємерікавське правительство забороныло би своим торгованам одібувати подорож на кораблях, які належать до асючючих держав.

Подібне становище зайняв в тілі своєї б'льшій сенатській для заурочення мити Брайт. Це вважало оіло сенатським зломом ся, біра поперше оіло біл Брайта в той час, що діало в оіло сенатської. Зауважи держави уживають різних законодавчих законодавств.

Щодо затоплення корабля „Персії“ до днес немає ні докладні відомості, досі не стверджено, чи вважалося затоплене в праичній намітці на підкоріння війні, чи відлучено від служби.

РУІНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

МОСКОВСЬКА І ВСЬХПОЛЬСЬКА ГОСПОДАРНА В ГОРОДУ КОЛО ЛЬВОВА І В ПОВІТІ.

Дві великі битви під Городком. — Знищення міста. — Російський напад. — Д-р Дмитро Вергун в Городку. — Поверот австрійських властей. — Гімнани. — Привернене діяльність московського кредитового товариства „Поміч“. — Як се наладити? — Наша інтелігенція і наші товариства. — Книжки з укр. рогатинської Гімнани в Городку.

Городок коло Львова останеть ся на все в історії історичного місцевості. Положений над Верещицею, багнистою притокою Дністра і над великим ставом, творив природну опору для ділянки армії два рази протягом теперішньої австрійсько-російської війни.

Перша велика битва під Городком припала на хвильку коли то битви перед Львовом з кішцем серпня 1914 р. австрійські війська мусли опустити Львів і попрятути ся на лінію Верещини. Тут в першій половині вересня 1914 р. черед дошій час, оіло два тижні, ведено великі і завзяті битви здовг Верещині від Янівца аж по Комарно, котрих осередок творила кильнаженна битва під Городком. Вислід сей битви, підчас котрої погуб десь коло Веліколпала між иншими незабутньої паміти хорунжий д-р Лев Лопатинський (писатель і громадський діяч, адвокат з Копичинців), був для австрійської армії невзначайно корисний і була би вже тоді припала хвилька освободження Львова, коли би не відворот австрійської армії від Красної і Люблина, котрий примусив австрійську воєнну уприту придути відворот своїх сіл від Перемішля.

Другий раз був Городок і його околиці відновичем великих битв в половині червня 1915 р. Борьоба шалала головню на північ і цілничий схід від Городка і, як звісно, скінчилась ся вторгом російської армії і увільнення Львова в дні 22. червня 1915 р.

Мімо сих великих битв, повіт — на загал беручи — не поісид над великих шніди, хоч деякі села доволі знищено, особливо ті, які австрійські власті примусово-вивели до бараків у Вольсбергу і в Гімніді. Будинки по селах адебільша остали ся асиди; паточіснкі заробки (заєкспроірано) майже всі койні худобу, бо рекрутують і Москалі і Австрійці і Гімні. Ніпт в повіті, який перед війною мав розвірено значну оілість худоби і коней, є їх великий брак і тому про правельно господарку годі навіть думати.

Агітоміснкі знищення дуже багато місто Городка. Середина міста, заведений Гімніди, в оіліній часті, заведений є спалена; переісиди потерпіли менше. Мімо довгого бомбардування виставленої своїм актів, які поділено в шевіснкі; вратовано збудову, пропала тільки одна грунтова книга громади Любін Великий, котру підчас російського навоювання знищили мабуть той, хто має в тім особистий інтерес.

Російські власті в Городку повели ся з Українцями без церемонії. Якщо дорядник прибув туди часіу з переісидуюв дошій час, що батіснко Іосиф Яворський з Криного коло Радехова, давляційні сотупування Городку і організа-

Отворено вже і польську державну гімназію в Городку, до котрої вписало ся дуже маленько учеників і по правді не було найменшої потреби її отворити. Отворено її лишень з політичних причин, щоб і тепер на українській землі було як найбільше польських шнів. Українських учеників вписало ся неібог то, Бурси нема. В гімназії участь вивлючно Польки. Нема учеників до української мови, є тільки один катехіст о. Осип Мартинів.

В Городку істнувало подібноє товариство кредитова „Поміч“, основане д-ром Леонтиєм Озаревичем і другим Українцями, котре перше кілька років і підчас побуту батіснкі Чорвогського в Городку повільно в московських руках. Се товариство є доволі багате. Між в Городку класну реальність і оіліній резервовий капітал і аж до війни було московськими твердиною. Члени дирекції сею товариства (самі московські) або сістали арештовані австрійськими властями або самі вивтікали до Росії і товариство остало без управни.

З сей причини член і оснувальце того товариства адвокат д-р Озаревич ще в серпні м. р. вів до кравесного суду яко торговельного у Львові подане о іменован куратора для тимчасового завідування майна товариства аж до скляння загальних зборів в цілі вивоти дирекції і ради надзирачючої. Полагодиене сей справи мав суд красвий відступити поітовому судови в Городку. Начальник суду Шибальський поступив так, що до кураторів поіливав дох москвофиль рішника Петра Святенського і управителя народної школи Володимира Качмарського та польського москвофила (вшехпольяка) Бенедикта Вігоду, рішничюго інспектора при повітовій раді, мімо того, що членими є вивлючно наши селяннкі. Таке поступоване радника Шибальського вразило дуже Українців. До него в тій справі піішла депутатка, одженна а. о. Царя, о. Стебленього і о. Лисна, але Шибальський прийняв її дуже по батіснкі, і вивлючую, заявляючи, що часа мусть остати в тих руках, в чий владі і не оілі випроира депутатку за двері. Серед Українців велике обурення.

Українці інтелігенції вже є на місці і заховають ся кодо відновлення наших товариств, о сілські се можливе в теперішніх часах. Покищо українські товариства не розпочали ще своего урядованя.

Дивний дивос в Городку знайшли ся в мешанних д-ра Озаревича і о. Стебленього укр. аниманнкі є бібліотека української гімназії в Рогатині. (Осілські школи було вивлючно привелені їх ресурси російського Червоного Хреста, котри далішній владко, були азначні в російських шпиталях, призначени в будинку рогатинської гімназії. З бога-тот і цілної бібліотеки д-ра Озаревича припала українські книжки; забрали їх з обібою своєї російської Червоного Хреста і російські офіцери.

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

В роботу, дня 8. січня, відходить з пристани в Мю Юрну корабель „Бергенфюрора“, який забере пошту до Австрії і Німеччини.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

Information about the Ukrainian newspaper "СВОБОДА" (LIBERTY), including its publication schedule, subscription rates for various regions, and contact information for the publisher, Joseph Stekiewicz.

ДЕ СІЯЛИ НАШІ КОСТИ І ЗАЧО?

Одного темного вечера у місяці зом-тім 1904 року повивілися на рейді Порт-Артура японські торпедовці.

Першого місяця того самого року викликав японський адмірал Уруі на двобій "Корейця" і "Варяга", що мали свою стоянку у порті Чумудзі в Кореї.

І почалась та крована розправа і велась в Тюреччині. Любо Мудкен, Порт-Артур на суші, а козак Пуєтин на морі, де тисячі і тисячі українських Іванів, Гринців і Петрів кров свою музичку несли у жертву молодости.

І розлилась "безобразовина" по всій русській землі кровавими рибками і разношкіпими кровавинками на історичних і заморочених руських нивах.

"Не было, нетъ и не будет никакой Украины и Украинцев" — звистів бун шар світового указом з 1876 року, а уже 1877 року неслав він їх, Українців, на Балкан братів-Славян ослободити.

І вони пішли невольників визволяти, Турка любити, слави добувати! З українською пісенькою шили вони під кулі і гранати і раді, сердечні, що їм пісню українську доклавши під той час співати генерал Драгоміров. А щирій Українці Старийши, коли не поминались, перехитрив під той час чари з його укарі і видав салдатську "епопею" в українській мові. Радуй ся, халхальця наші! Ще не змерла Україна! Білі кости українські, розсіяні по Балкані, сльозомого того.

Скільки трагедій берлінський конгресом для України в Росії. Для України в Австрії вона лиш тоді почалась.

Вони-привели дуби шумлять у горі, а під ними дубами гусять гудуть і дубах де про царя Душана і Корольича Марка.

Варон Маршурт, зяті Ротшильда з Тринста, і барон Поппер з Пенгу, котрого лия знають наші люди по обох боках Карпатських гір, заложили компанію для експлуатації лісів босяйських.

З компанією війська та з музикантою наперед збирала ся гр. Андриш з Красної Горки до Істаталія... австрійсько-угорського правління. Замість музики жидів заставили, і наші такі галицькі Іванів, Гринці і Петри, сям разом в австрійських музичках пішли до лавному козацько-

му обичаю „Турка воювати, слави добувати“, Малайя, Добой — там вони голотави нахвалили, Турка звовавали... Маршурга істалявали.

І „культура“ повилася і „цивілізація“ на оціх крапах, добутих і нашою кровю. Пішлив той український народ шара-добра шукати, і цивилізація ласі і одобрена усеї. З Буланенку з Відни, навіть в Богом спасеною галицької землі потягнувшись туди, як гідьороні, що паланину закуло... І торги усеї розвилася і промисли усеї. Усеї купити можна в Сараві, чого дупа „культура“ завбаже, навіть дичак.

І барішні пішли великі, тільки не в босяйські кіпшени. „Передка, великім породак“ завели шабви — говорити босяйський мовля, огадяючись на всі боки. „Давно у Турчині відкупити можна було від „десятини“, а тепер усе по порядку у книгах записано, посліпуні сорочку аеруть у тубе з плечей“! І ставлас Босна тим, чим буда і с давня гір цесполата польська, як каже німчецька приповідка: „Paradies fuer Schlachta, Hoelle fuer Bauerl und Goldgrube fuer Juden“. (Рай для шляхти, пекло для жидів, і копальня золота для Жидів).

І так шло цілх 30 років. І вовк (акційні компанії) ситий, і вівця („культура і цивілізація“) — ціла. І судии сідлих трих, не рухались. Чудачуда поводи і голосні свѣтові усаки „диспровант“ газети про „цивілізаційне посланиство“, про „хист колонізаційний“ і „культуру“ роботу австрійсько-угорської управи. Під небеса величали барона Калія і його адміністраційні таланти.

Все тихо і давно, як би не той „визвольний гір 1908“. „Чолом бем Тобі і землемо Босно-Пердеговіньскою“ — рішнич австрійські міністри і жарас пальцема у гйїдо шершени пошали. „Піда, зодьдіська“ конкуренція рухулась.

З одним з Турком) удалось на тив бди-анка подлатати діло. 30 мільйонів зашлатили йому відчїного куку в руку, а в двоє чин в трос стільки потрапили на бойкоті. З синцем під оком відкаракались від одної бди. Та другі конкуренти і їх сїльнички (Сероія, Черногора і Росія) не подали ся ні на грозовні ні на просьоби ні на грощи. Ше в осени 1908 р. кинув Черногорцєви Антварю „На, бері! Подави ся та відчїни серої Черногорцєви Антварю проковтунів і зарданок оком на Шпїцо (Spizza) динуть ся; а як би що до того, то і Боку Коргорську проковтунів би, не подавїнься.

Проти Черногорцї стояти у Шпїці Гуцули злід галицької Черногорцї. Клин клином! А у Воці Котуркї Гринці, Пестри і Іванів з усіх закуток галицької землі. На цілій границі сербської і черногорської мерали вони в зїмі, патролюючи, і сїні їм бач зазнава; а на весні діох і мочили і у калюжі на біваках вони відпочивати зїгали. Як приказжуть, „Серба будуть воювати, Черногорцї побивати, слави австрійсько-угорської собі добувати“.

Невевний також той „принитель“ із за гір Альпійських та їза рукава Адрицького моря. З нїми знай ся, але камінь за паузою держи! І держали той камінь за паузою стрільці альпійські у верхих і проходах Тирольо, а між ними цілий батальон із Гринців і Іванів, що за могоду учїлись по верхих лази у горах Карпатських. А поберева Істрїї стережуть у паширних вежах і племіних казематах артилеристи, що їх так перелив з Перемілія.

У „Kriegsliche Leute sind diese Ruschen“ (зламаних люди ті Русени) сказав мені командат кріпости Воруца, що стоїть на самім зїті істрійського трикутника. А робочий тут, що просто діло! Усе уважцуну випоручували і паря з неї зробили, горюдець собі завлад і капусту собі там васадили.

Дивлюсь і очам своїм не вірю: Серед горада стоїть наш тата Русин у солом'яній капелюсі, у латаній свитчї, з вінником. Такого старогонду, свого „земляка в шівльї“ поставили мот Русенки, щоб їм капусту стеріп... Та його і заці не боїть ся? — І привид свого Руська, „що його вавить заці не боїть ся“, а завив мені любовію в душу і переміт і боїть і верить сверлом у серцї. І так би і рад вірити разом з Грїшевським, що приїде той час, і

прїїде незадовку, що нас люди за люди мачуть, що „дасе заші боїти-муть ся“.

Та чак се не дивне діло, що той самий Українець чи Русин — зїнь його, як хочете — тойсамий Гринці і Іван, того самого племени і породи, коли він вавить на себе мундур і одяча австрійські због-московське, то він хоробравіший, то він „модельні“, а коли він має зліп-сьвобідні обличчя, то він „гайманівські“, і таке щось підле, що ті „дядьки випоци“ нікому-нікому уважи на него не звертають та ще з него вавить сьміють ся, коли їм слугбу тяжку і лірну за них, же за себе, робить і кров свою проливає. — „І заці їх не боїть ся!“

Ех „профатинні“, прислужники панських розваїл! „Народе без-зукі і чести“! Як я розумію той гір розпук найбільшої ділю Кутаїшевої!

Ужраз тепер читаю і книжку „Ворожею о пановаць“ Фрїдоуша. Агто не може нахвалїть тих „хоробрих руських реїментів“ у сам розгар той війни, коли Мадяри революцій у себе підготували і генерала Клявіку з повстанцями виразили. За фамільні рахунки. Він „хоробрї“ свою кров проїливали за Безобразовцїну і Маршурговцїну. Від під кулі і багнетів ішли і тепер Ви готові тіти, цроти кого пан прикаже.

Нолим то настане час, що ми панове само рухнимо, до розплати за ті усякі вірні і чесні ландсхенхтївські службові?

З бодем в душі я питаю ся, коли то ми „дїлем козацьке, гайдамацьке, музичське“, будемо битись з тїмсамим завязцем за себе обичне, за себе, за свою рідну хату, з котрої нас пани винкадують, за своїх унівів і правнунів, щоб хоть вони знавали, що то жити на волї не лиш пошимаць у наші вельможних. — Все одо, як вони зуть ся: Москаляни, Австрійкама або Іляхамі...

По шести роках.

Так писав один Українцєв у мїсячній гасетї „Дїл“ в мїсяці марти 1909 року.

Буде се не цілий рік по убївстві графа Поточко, підчас завруху на Балкані проти Австро-Угорщини.

Поданий се час, дедви б їт їезд, але с бодяй маленькі рїзнїкї.

Тоді Українцї відносили ся дуже рїзко проти Австрїї за зїмське польське панованє над нашим народом, в нашім краю Галичині. І хоч ішли вірно бити ся за Австрїю, то робили се з бодем і докором у своїм серцї, що за їх кров платили їм Австрїї тяжкою польською невольою.

Тепер відносили трохи змінли ся, бо Австрїя бодяй трохи інвакше відносїть ся до Українцї: навіть годїть ся з рухом за освободженєм шїлії України.

Українцї і за мале признанє вїмють відплатити ся. Шпєльї свій шїт — Українських Стювич Стрїльцїв бити ся за Австрїю.

Сїть ся українські кости і тепер — далеко і широко як і сїялись колись. Защо? Тепер серед українського народа прицило ся вже переконанє, що дїсно Українцї боїть ся — як писав згаданий український патріот — „таким і за свою рідну хату та за унівів і правнунів“.

„Коби ми бодяй не завели ся тепер у своїй вірі; коби знова не билїсь тільки за чужу сїраву; коби здобули вже ї Українї волю своєю кровю!“

Такї гадки приходить до голови кожного Українцїна, котрий журить ся будучістю своєї вїднї.

ВНЕ БІЛЬШЕ В МЕНЕ РОДИНИ НЕМА.

Правдївї слова з вїсних часів на Воєни. (Оповіданє Часів).

На Волдї, де новою слугбою у вїсковим полєвїм шпїталї, зашав в з єсповїданї сироти-дївчини правдїву поїю.

Находїть пора райної лікарської вїднї. Оглядаясь же раз, як все в порядку в кімнатї для хорих і в сінях. Звідвору входить, несельмо селмїши. Старейшїй, зарослий мущак їт до 60. По робочїм відлїмас шпаку з голови та клапаньєть ся низько. Говорить несельмо ї робить врякне, начеб просив ласки милосердія, ввадячєя йому за тяжкий злочин: „Здоровїть добридїньє пановїцї та несельмо залїчить з польська: „І, прошє пана, прошє ласки, чи панове доктори не дади би радї дїтнїє? — „Що-ж ї? — питаю. — Говорїть, як вас мати вчїла, не ломїть дурно зїнка“.

Селїнин одвідвано, але дводовело подивив ся на мене. — „Та, ви, пане, також знаєте по вальному“! І говорив уже сьмїявїше та четїм українським вїговорю, вївустив на хату та тяжко покалянчїв ся. Хвала Богу, що в хатї нікого не було. „Може панове в нещастю поратувати-б?“

Дїстаю приказ з двома вокама принєсти хлїома до шпїтало. Лічно їю. До нього що дїни заходить його 16-лїтнї сестричка. Але яка вона дївна і незвичайна ся дївчина. „Чи вона така дурна, чи горда, чи яка законїчка“ — говорять до мене хорї вокаї. „Так вона не подивїть ся на нікого і рїдко коли хоче відновїстї“.

З вигляду її руху се дївчина, яка могла-б повстїдати не одну мїську красуню, а тама неврїтнїва! Ї забороїни вокама, говорїти з нею, бо завважав, що дївчина переживав якїсь внутрїшній бодяк. На мої питаїя відповїдала також дївно їрїчно і чємно словом „так-так-ди“. При щироїно говорила: „Ідику мене, пане“. Коли ліченє робїло добрі постїпи, дївчина стала відповїдати довше на питаїя. Ї чєкал нїкого, щоб вона розкряла свій бодяк передї мною.

Раз, коли я вївнїв її, що братїво не грозїть нїжа небезпєка, дївчин першїй раз зрадїло лицє і вона сказала: „Ідику вашим панам в вам, що вї менї вїратїть сього останного брата. В мене крїв-ного вже бїльше на сьїтї родїни нема. Як би він умер, то лишє, щоб і я вже змерла. Ї, бачїте, вже болячко пережила, а його смерть, вже відїл застала я, щоб пережити. Віл, бачїте, в мене вже останний брат. Тому мїсьєв в мене і батько були і мати і старшїй брат і свої хата і худоба і коні. Сього дїньї, бачїте, кругла сирота єч и вїтратїла. Все за той короткаїй час и вїтратїла. Братїво могоду, мот и сама ось-там за сьолом успїла, мот и сама ось-там за сьолом могоду поховати, старшого брата до вїлка забрала тїт певно не вернєть ся“.

„Оповід-но, Єдинєство... (так дївчина звалась) — докладно, як то все будо“ — проєвив я, коли побачив, що дївчина хоче першїй раз говорїти.

„І бачу, що ви не посмїєтесь надї мною і не хочете помаршувати з мене, але і люблять уї вїноку — тому оповїм вам нещастє. Як, бачїте, вїлкаїя перед вами вїє, вїлкаїя ї їрї!“

„Оповід-но по вїднї її по ширости, дївчїно, не так як вокаїво, але як своєю прїятелєви. Чи такіє вже насильно забрала з вальноє сєда, в чїтїлї її самї її стїрху перед мамїє?“ — переєвив я оповїданє дївчинї.

„Пане! — Вїлкаїя перше з мусу, бо вївердє старшїйши, потїм козаки вївпїлїли і бїли. Вївнїли ми її стїрху. Зрештїю вїлкаїя вїє, то як бїло одному людїю нїбого шїлїма дївчинї, тільки вони і людїї. А все вїлкаєло перед нами. І як було нам лїпнїтї ся? Так знаєте, що не легко було нам оставити своє господарство, все зїбранє з полї — на повнї загоїбїлї, а самїм їїти не знаєте, де ї яч ак догто. І тому, що правда, хоч як ми бодяї ся вас, не так вас, як ітїх Мадїрїє і Германцїв, зїкми нас так дїпїє страїцїли, то такиє як би не мусу, то мало хто з наших був би поїхав“.

„Ну, бачу, що щїро менї хочелї сказати правду“ — повїдало. Але сказав, дївчїно, чому то остало ся на Волдї бїльше Полєвїк, Нїмцїв, Чєхїв їлї ядїшич. Як був мусу, то думаю для вїх одноклївнїє“.

„Ну, бачїте, — каже дївчина — дєхото остав ся, бо мусїть, та як я. Чому я остала ся, хочо саме вам оповїстї. Мій їдїлєко, в якого я тепер жїву, остав ся також гїлїку тому, що у його жїлїє, а також тїло лежало на слабїстї. Іншїєї остав ся знов тому, що не мав нїм

„Ідїти, бо вокаї забрало йому вїз чи конї, Іншїєї же тому, що в доорї зїомїєв колєсо“.

„І бїльше ще людїї остало ся там, де не так бїльго гостїни, (їк ось у вас, де вїбальше сїдїтїє і страїжнїкї вїсцїє, де ми не теїко шїлїма мїсьїямї дївчинї). А що осталоє мїсьїєм Полєвїк, Чєхїє, Нїмцїв, то правдїво. Вони мого знаїти лїпше способи нїкї нашї люди і в доорїє вже наїшли способи відкупїтїсь від нас дєсь у бїк, щоб не оставїть дєсь у лїбї її опїсїя вернїтї до дому. І що правда, Москаї явнїє до мєндєє прїказали на них. Чому, їт же Воє сьвїтїнї її полїтїку зїнас.“

„Та зївнєте, — оповїдала вона далєше, — коли вже говорїмо про те, і на мє мїмї вїї шїлїла, якї її добрі вїдї бачїла, вже болячко її тїх страїцїн будїтїю Мадїрїє і Германцїв, зїкми на найбільшє страїцїлї і зїкми нї найбільшє бодїє ся, але не могоу не покаванїтьє на вїлноту такіх батушкї (сьвїтанцїка). Вони то єч не найбільшє причїново, що єсь її сєла пустї; вони єч не найбільшє причїново найбільшїого нещастїя, а тїмсамим і мого нещастїя. А мї так уїє вїрїли, що вони, наш батїшока, не був бодяй у такїї хатї дїбнїєтї. А вони то, наш батїшока, представили во Австрїїцїв так будїтїю вїє люди бєсерїє, бєз милосердія. А мї, бачїте, приєвїли були вїрїтї, що наш батїшока, котрї чєкає бїльше знаїть від нас, що вони чєкає в тїї страїцїн вїдї, не приходїть ся єч їгнїє і майно наше. — Наш прїятелє, і я, і пановїні сьвїтовї нас, зїпанївал, їку то вони неврїдує нам говорїли і якої нещастїя причїново будїє, думаю собі, як вони то відкоптуєтїє її, чи відкоптуєтїє той страїцїн нещастїє атгалиї.“

„Як би одно слово батїшока, оставїте ся на Боку вокаї“; то певнї будїтїє, що хїба закончик бодїє-б вївнєдї Москаїє її собою. А вони лїш її шорудї-розрудї в нашїм горю мала. „Тодїє, кажуть, старшїй воїт уже не дєвало, хто вїрїть у Бога і хто єсьє та рїдно ратуєтїє за мого“ — і самї першїє вїбрїли ся рїдною. — Так заговорївїєся, а вїє влєвїсто прєєдїли оповїстї вам, їт то ставїть, що так вїлєво страїцїлї єч вїє лїобїє, батька ї мати. Не будо опїсїєсувати того страїшного вїлходу з нашого сєда, того влєчу, крику і зїоїку, того сїмного походу нашого, їку то труївїє і вєже добро можна будо подїбати по роках. Сього вєлого, кажу вам, пановїнчїє, на у половїї шїкрї не сїєнїє бї, що мїї тодї пережили, що мїї тодї бачїли“.

„Дєстїє, що з нас одиї гурт, могоу з шїтї єсоток людїа, стїюв у лїєї колу і вїлнотї і там стоїти мїю зо тїрї недїлї. Пїшлиєсь хоч тїм, що не дємо далєше, а сїдїтїє все потїпнїлїє нас, що заєтїє, могодїє робїмо „наступнїє дії“ і за кїлїє дїлїєтїє їтї будєтїє до тїмсамого гогодї гармїтїє стїрїє шороза то бїльше будо четїє. Нарештїє там, де мїї стїлїє, прїїєтїє бїльше вїлїє сїдїтїє, вїлкаїє вїлїє. Вони то вїбрїли воцї з тїє-єрїчїноку, їкї людїа сїбї-вїдїєтїє-згодїтїє її ушнїєчїно. Не ставїєло нїкого тодї мїєтїєвїї мїї братї і шїтї тємернїє воцї з бруднїх калїуєк, чєресу котїє я вїтратїєла батька, певно, що їсьмо-любо мати. І я і шїла. То як його пан-Вїє уграєвїє мене вїдї пощєстїє.“

„Чому-ж тїї козаїє, що певно вїтратїєлї її мати, коли сього не знаєшї певно?“ — заїпнїєтїє я.

„Позволяє, то її оповїє, — продовжївала своє оповїданє дївчинї. Мот заїтїє, як мїї стїлїє в лїєї лїєї, лїєїєчїєчїє, а до командатїє по грощїє за продану худобу. Пїмнїєчїє мусїєв, бї чїм будо корнїтїє? Пїмнїєчїє воїє забарнїєчїє вєсь чємусь, а нас страїжнїкї забрала з лїєа з поїєнїю, бо казали, що рєбїлїє „наступнїє дії“ і тут прїїдуть салдатїє. Вїдїють, їкї розумуєчїє вїє з мїєтїєро, так бїльше не побачїньєсїє, воє мїї разар на другїє лїєчїє вєргали єч за Москаїєчїє в нашє сєло. Тож як бїє мати будїє здоровїє, то будїє бїї прїїїшли до дому.“

„Лєви мїї прїїдїлї ї дождїлїє поворобту матиє, захорїв батько, тяжко. Хатї ї обїєєтїє своєю мїє не застали. Тїєчїє рїчїє горада. Прїїмїєстїє я батька в хатї одного Нїмцїа на колїбнїє, в хатї бє вїлнотїє ї дєверїє. Ватїшока ставєло чораз то грїше. На другїє нїє батько почораз сїнїтїє її брїєтїє корчїє. Прїїїдїєла та страїцїна їлї, якої нїкого не забуду. Батько говорїєвїє вєє мало та вєє прєєвїєлїє воцїє. З вєдрїє воцїє вїтїєлїє воцїє єчїє ноцїє. Та і вїчїєчїє дївчинїє стє-рєженєм коло батька і першїє нерівнїєчїєчїє поцїма єч лїєїє заслєдїєла нещастїєчїє таїє коло батька. Не судїєлось менї будїє сьвїдком смертїє. Як я вїє рїдною прєєвїєла єч, батько лежало єпоїєчїє. Ї

рухав їх: О Боже, вони вже неощіди. Страшно, дуже страшно стало мені. Ще мені, а я сама коду вмерлого батька як мене тут бачити. Той неустий, (показуючи на раненого брата) — шийшов до сусідів Німців шити. А мені завжди йде по голові думка, що я причиною смерті батька, бо коли вони просять води, я їм не подаю, тому що заснула нещасливо. Не маю знати, чому, але я не плакала. Це була велика плакати. Розплакалась як годі, коли зарав зрана прийшла той Німець, властивість хити та сердився на мене, сварив, поганин, що я холеричка, як він казав, і йому хоту зашпакувати. Я не обзивалась ані словом, коли-де я маю казати? Сліз кола батька, що він плакав, гірко плакала. А так жалю доду мені на берці, що не знаю, як я до неї витримаю. Деж я мала з хорим чоловіком шити? Чого-ж він таку сердився на мене? Так не прелюдують. Тло мого батька, що його людомар був на мене, що його люду ловажив, що він те мого місяця мали простору хату до мене добро, а завжди, тому хату, хату він винищує з хати. Так сердився на мене, шпакував на мене. Я годі зрозуміти, чому і нещасна, та знову плач мені шпаків і я довод, довод мовляв над вашим батька. Вінши відхав Німець до шини хати, а мого жуброю стало покориштво тло батька. Та як? Людям майже не було. В додатку надіряні славні вилітати мене, бо анов утікати. Але я спала собі: Хотіть ви смерть мені, а я тло батька на порту не оставлю! Я муну вставити похоронити батька. Про страх, що він виїде дуть, я забула. Я пішла шукати, хто викопав би батькову могилу. Та де там! І говорити собі ніхто не дає. А я така змучена була, що не могла вже ніколи нічого робити до батька. Не було ніякої ради. Я вийшла з хати в поле. Там були могили двох наших воєнок і там почала зявляти мому горю, любою батькови брати. Та казав той, що беру своїми руками для якого свого батька, якого я так люблю, що до змучені не даю мені жак другою версти брати. І зовсім обезсиленна, безорядна опустила руки, сідла та знов плаче над тлівкою недоволю. Я, бачите, яма ще тільки 16 літ. Мене шпакували боги батьки яког ооднакучо, а тут на мене змучує в доли так нещасно. Та, виділо, Пан-Біг не забув за мене. З ліса його пахнуло нашим сусідом в село, якого респондери не забрали зі собою. Його не стала пресити-обдати, щоб хоч він не відмовився си мені та виборав могилу мому батькови. Та й той спочатку відмовився си, мовляв: "Тепер нещасно, куди туди йти". Аж, коли я дала йому гроші, якого я недовжно що придбала та зробила на нього (корали), зявився той хлопчець конати грю длі мого батька.

платеж, який повинний для неї. По хльві мовчавий дівчина говорила дідат: "Дай вам, Боже, шапше, а доведеться понаслідно до дому вернутись, що колом брати так ви заходітесь. Ви такі добрі для нього, а я така біда, тепер, що нема в мене нічого, чим нагородити вас".

"Ну, а скажи мені, Єлисавето, — шпаків я був поспитати те дівчину, чи то було з тобою дати, коли поховала ти батька. Як і де застала тебе австрійські воєнки, як вони з тобою поведлись і що то за люди були?"

"Зай я впералась з похоронами, наші вже були відхали — каже вона. Ваших ще не було. Я зробила порядок в хаті, де лежало батько, спалила соломою, де вони лежали, обмила си добре, бо знала, що батько вмерла на холеру, сла і в ті самій хаті та думаю на своєму недоволю. Призаво си, що хоч сама одна була як належє в шій колонії, то чогось про страх не думаєш. В мойй лущі були тепер інші чорні думки".

"За хвилю надхав ваш воєк на колін. Паве, не повіридаб я, що сей воєк заговорив пришло такі нашою мовою. Питав за Москваля. А коли запитав, чому я така сумна, я показвала йому могилу батька. Тоді він показав стільки доброго серця для мене, що пішов і приніс з сідла мого останню свою коробочку з маслом і порядив мене, щоб я перейшла до сусіднього села, де є жилища. Тут застала я свого дядька, в якого з братом живемо".

Поставив я сю дівчину, яка може бути класичним виразом і доказом прекрасної ділової інтелігенції духа та краси нашого простого українського народу, по моїх сілах овладити й підносити ін-полюжичку для своєї рідни та суспільності українську хазяїнку-патріотку.

З Воєни, з квітня 1915. Мисл. Род. Щайкий.

ПРОТЕСТ

проти брутальних виступів ел. Ортинського в його органі і органі "Провідня". "Амеріци", щодо Українського Союзу. який відбув ся в Нью Йорку.

На митингу Товариства "Вільних Колектив", відділ 316 Укр. Нар. Союзу, в Рочестері, Н. Я., котрий відбув ся дня 8. грудня 1915, ухвалено вислати, за підпису протест:

В хвилі тих страшних перервотів в Європі, котрі на добре вселяють грібніми "воловдари" і перерезають границі держав, а в котрих рінаєть також діля України — український народ у Злучених Державах зрозумів, що на него одного — на землі підписується війною — чаде обивок вискапати перед світлом кривди, яні терить сотні літ, і нести моральну й матеріальну номінаційному війну кривди. Лишого він скликав Союз — перший Союз в ілійній історії, щоб на ним зорганізувати в се одне тіло, без ріжничий на партійні чи релігійні переконання, і працювати силібно в тій ділі.

Але се пропамиті дїло не злюбилось ел. Ортинському, і як дїлять собою си перший покісь на Союз, то сейчас посилаєть зайки від ел. Ортинського нечаче громи з неба. Зачав лаяти всіх тих, котрі наємались причинити ся чимнебудь до скликання Союзу. Зачав обкидати болотом не тільки армеевськ Союзу, але і чесних делегатів та ілій Союз. І робить він се дальше, а робить йому, бо армеевськ Союз не робили "чолобитий" перед ним і не просили його о доволі скликання Союзу.

Оже ми, члени Товариства "Вільних Колектив" в Рочестері, Н. Я., заявляючи ту чорну роботу ел. Ортинського мк між нами суспільством в Америці, а яке нашою буржуазію першою Укр. Союзом Союзу — стверджуємо, що нашою Союзом Ортинського на перший Український Союз є зовсім безідставні. 2) три прашня ми:

- 1) Протестуємо проти виступів ел. Ортинського в його органі "Амеріци" і йти йому його шпидливу роботу в наших зивільних змаганях.
- 2) Визнаємо ел. Ортинського, щоби: а) здеревати в своїй "Амеріци" свої отидні нападні на Союз і його делегатів; б) відбачити свої обривні назви, які ми послугувач се в своїм органі союзу Союзу і його делегатів; в) публічно признали, що се був правильний Український Союз, а зобов'язаний з чесних українських делегатів, а не зобов'язаний із брорварняних фірманий".
- 3) Коли годі ел. Ортинський не учинить, узаємо його за шкідлива в наших змаганях і будемо бойкотувати його на доволі кропі.
- 4) Визнаємо всі українські Товариства, які протестують проти подібних виступів ел. Ортинського, бо як довго

ми будемо ходити через ним беззастидний і не будемо боронити своєї чести, так довго ми будемо його "Іванаян". Показати, що ми не є дїтваци, ані Ортинського паходки, щоб він що за нас безнещити. Скажи вже раз що за той наш хліб, котрий його годують. Ми такої "ошкі" від него не потребуємо і не хочемо.

5) Загальному Українському Комітету висловлюємо наш горнич симпатії і общемо дати йому всяку можливість поміч в його діяльності.

За протестативний Комітет, вибраний Товариством "Вільних Колектив"

- М. Андрійчук,
  - Д. Братусь,
  - П. Макогон.
- (Печатка Товариства.)

ПОЗІР! ШКАГО І ОКОЛИЦЯ!

о годні 3-ий пополуудин відбуваєть ся в НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО СІЧНЯ 1916 Р. ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

- в галі Крехляка, річ Нобеса і Юрш уація, ПРОГРАМА:
- 1) Справозданя Окружного Комітету і локальних Комітетів.
  - 2) Справозданя пресів на Союз.
  - 3) Істекція.
  - 4) Заявленє Федеральній Українській.
  - 5) Вибори українців.
  - 6) Ухваленє резолюцій.
  - 7) Внесеня часині.
- Управимо засказо всіх добромисельчакх Зрачків і Українок о численню прібуте на віче. З уаки, що віче не буде оголошено до першак, прітєстє ся всіх без ріжничий не тільки самим прібутем, але і повідомити о тім всіх своїх знайомих.

ЗА КОМІТЕТ: Др. В. Сіменович.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ДЖЕРЖИ СІТІ, Н. ДЖ. Укр. Товариства Українська Стр. віт. 170, повідомляє всіх своїх членів, що річний митинг нашого Товариства відбудеть ся в суботу, дня 24-го січня 1916 р. На тім митингу зявуть укр. справозданє з штирничої діяльності як також відбуєть ся вибір нового уряду на рік 1916. На тім митингу мусьть кожний член являти ся в протівний випадку раде призначеної комісії принайти ся стасе до параграфів статуту. Митинг розпочне ся гоми о годні 8-ий ввечером в галі Народного Дому під ч. 72 Моріс стр. Джерж-сіті, Н. Дж. — За Урад Т. У. С. А. Штєтк. прес-ів. Н. Довгошия, касієр. Евст. Союз, секр.

ДЖЕРЖИ СІТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Стефана, віт. 321, вибрало від своїх членів: М. Кухта, прес-ів. Я. Доунальський, заст. прес-ів. І. Палак, секр. (68 Greenway Str.). В. Салдович, заст. секр. М. Каряк, кас. С. Загоринський, заст. кас. Ю. Цидла, П. Цай і В. Гавра (молодий), контролор-и: П. Валашко і В. Салдович, доглядчі хорист: С. Манік і А. Пондз, зєрник: А. Чені, І. Джуган і І. Андрушич, хоружі: С. Мезенко, канітан.

ПЕРТ АМБОР, Н. ДЖ. Укр. Тов. "Зан. Стр." віт. 155, повідомляє всім членам, що річний митинг відбуєть ся дня 19-го грудня, на котрий вбрані салдувочий новий уряд: І. Ваверяк, прес-ів. П. Макар, заст. прес-ів. П. Нагрєбний, кас. Ю. Левік, заст. кас. М. Чумєр, секр. П. Шувальк, заст. секр. І. Вольфрак, А. Бонік, доглядчі хорист, контролор-и: П. Грек, зєрник: М. Кофман, заст. зєрник: Н. Мауцук і П. Стівен, хоружі: П. Шувальк, відоручник: Р. Коміч. Митинг відбуєть ся кожної другої неділі по першій в галі І. Іванс Велверта, під ч. 782, Трейт Стр. Прігудітєльськє містє, що не належать до У. Н. Союзу, що тов. "Стр." буде принамати те тільки в місяці січня нових членів без вступного до Товариства, а до У. Н. Союзу за подолуку вступного. — І. Ваверяк, прес-ів. П. Нагрєбний, кас. М. Чумєр, секр.

ІСТ ВОНІСТАВІ, О. Тов. "Союз", віт. 218, повідомляє всім членам, що річний митинг відбуєть ся дня 12-го грудня 1915 зявуть вбраній салдувочий новий уряд: І. Мухомельський, прес-ів. М. Порешка, заст. прес-ів. Н. Залозний, кас. І. Бовал, заст. кас. Р. Гілл, секр. М. Бурій, заст. секр. Н. Турчаків і С. Івкович, контролор-и: С. Шубельяк і І. Сорока, доглядчі хорист: Б. Омеда, канітан; М. Нещєров і В. Навольський, лісидант; Ігн. Бурій і В. Бортин, зєрник; А. Ванкович, хоружі: Ф. Струк, хоружі. — Нововарний уряд недовго до відома всім своим членам, що ухвалє, як записав на річний митинг, кожний член мусьть стигло пригварувати ся, бо як котрий член не присутуєть на уряді, буде вважаний і не не покочєть ся зявєтєся внаслідочію з Товариства і У. Н. Союзом. Ухвалє, як виставляєт ся до членів покочиваченні аж неухвалє, мусьть бути рівнок рєзєрваторам, бо внаслідочію членів не прінаде діяти або навіть буде суспендований. — Прігудітєльськє містє, що не належать до Товариства, котрі ще не є в Товаристві, щоб-не-ж одиє застєдилє до Товариства приналяжєть до У. Н. Союзу, бо У. Н. Союз виставляє усе тисячам разів більше легситату залопоту по їх мучал і бачили, як діяють в ділках і мучають. Тому не стужайтєся, щоб закладати "Вам тут в Вонгунті дїєть товариство паркетне сідла в собі. То тільки тепер воєк так робить, аби Вас як найбільше стигнуло до себе брідати, а в дійсності то і записуєть на Вас найбільше тім діє. Якщо жакі листи примір: Як брідать Вас засудувати, то було бє жадних деклараций і доктрин; чомуж тепер уї, ти до влітку місяця плавати рєзєтє, мусьть являти ся до доктрин?.. Бо вони хочуть Вас вигнати до "Прігудітєльськє містє". Прігудітєльськє містє діє як в У. Н. Союзі. Тому не дайте ся обманувати лаявом, котрий хочуть Вас нагнати на влітку доктрин, а потім — як Вас се саолобає: або стигне в брідати-або забираєт ся! Тому уакуєть ся, щоб не давати ся до дїлків, а тільки в ділках стєтє, котрє в Вашим горничіх гатавані; бо в уакуєть ся, щоб Народу в Штєтсак, О. пригварувати ся народної засадє і бути вже раз салдувочий

СМІРТИ.

Віра покинчилась похороні,
У гробі матина лягла:
З ділами змовою сумні дзвони,
Втякли жалібніх пісень тони;
На цвинтарі тиша йма.

Вони шпаківали, дрбні діти,
Цириляти змалє ще сиріу:
До рєбє тупать се їм члєпги,
Над ними плачуть беріє віти
Пісню розпуну і жло.

Немавдла діля розбала
Одно надїї їх судило:
Тут хрєст похлєнкі, тут могила —
Отсе їм долєнка лишка,
А впротї своєго бляш ніко.

Та ні! Не стигнуть, як змино
Гинати мусьть марно цвітє...
Підє за ним Спас холюю
І поведє їх сам сюдо!
Могучо в широчій світє...

Українцям, а не розказує уміє своєї праця. Порядком усім агрутуєтєся вже раз під сирно-воєнний прапор невікчій України, а при народних організаций до нево ми залучаєтє ся в одну велику родину, якої імя: вільна, свободна, незалежна Україна! — За Урад: Роман Гілл, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Тов. "Вільні Колектив", віт. 316, повідомляє всім членам, що річний митинг вбрано салдувочий новий уряд: Н. Шпєць, прес-ів. Н. Стрєльєц, заст. прес-ів. М. Паньків, секр.; М. Андрійчук, заст. секр.; І. Джемар, кас.; Н. Фелікс, заст. кас.; З. Фортис, П. Маура і П. Кучмій, контролор-и: А. Кортик, І. Пауцук і П. Гивалін, дога. хоружі; Н. Стєвок, господар; С. Новак і Д. Гой, хоружі; Н. Кучмій, начальник. Заразом викладаєть часині, що салдувочий митинг приналяжєть заре до сьматєтє з с. 12, сьчєня 1916 р. При народі сьвятє новичен кожній часи, молитє о Рідний край для Товариства, а тім заручити коду буде: новий член — М. Паньків, 90 Baden Str.

НЮ ЙОРК, Н. Я. Бр. св. Амарєк, віт. 66, обривав на річний митинг: дня 24, грудня м. р. салдувочий новий уряд: Д. Курник, прес-ів. П. Ширго, заст. прес-ів. В. Глат, секр. І. Бугєр, заст. секр.; І. Помпєль, кас.; П. Вільховий, заст. кас.; П. Зятків, Д. Шумєлєк і Д. Фелікс, контролор-и: В. Верєсєлєв і Н. Фелікс, доглядчі хорист; М. Волошич, В. Бугєр, пошлєменє; С. Коєвний і М. Кукал, хоружі. Митинг відбуєть ся кожного місяця в першу неділю по дєсятїю о год. 8-ий ввечєр, під ч. 414 Е. 71 Стр. в галі Ковача. — В. Глат, секр. 1298 Ave A, New York City.

БАІЗАБЕПТОР, Н. ДЖ. Бр. св. Матіала, віт. 142, вбривав на митингу дня 16, грудня м. р. салдувочий новий уряд: Ю. Шєчук, прес-ів. Е. Маєчук, заст. прес-ів. І. Пурчак, кас.; Б. Ваєрник, заст. кас.; А. Дрошівський, секр. фін.; Т. Мерал, секр. прес-ів. А. Бєтєр і В. Циряк, трєстєр; Ф. Бутинєв, І. Солтє і І. Грін, контролор-и: М. Ковальчук і М. Костяк, доглядчі хорист на Елізабєт, Е. Мамчак і М. Пієсарєвич на Вей Вей-Юр. Розаніак, канітан і хоружий; В. Дорфін, зєрник. Митинг мавуть відбуватє ся кожної другої неділі по першій в галі 83 Іллінаот Стр. Перший митинг відбуєть ся дня 8, сьчєня 1916 р. Антін Дрозівський, 70 Wall Str., Elizabeth, N. J.

ВІЛМІНГТОН, ДЕН. Бр. св. Івана Укретича, віт. 247, повідомляє всім членам, що річний митинг вбрано огєєв уряд: М. Євман, прес-ів. С. Опринчук, заст. прес-ів. В. Прієк, кас.; Б. Левєцький, заст. кас. М. Бянік, секр. фін.; П. Баєва, секр.

ПОСЛАТЕ ГРОШІ РОДИНАМ ДО СТАРОГО КРАЮ

через

"Американсько-Українське Бюро"

УРЯДОВО ЗАТВЕРДЖЕНЕ І ПІД КОНТРОЛЕО СТЕЙТУ НЮ ЙОРК.
Повістанє з "Народної Маніфєстатї" тов-а "Укр. Нар. Рад" в Амеріці.

ЦІНА: за 100 КОРОН 14 ДОЛІВІВ.

НОРІТАЄТ з низної ЦІНИ І ВИНОСРІТАЄ НАГОДУ, КОЛІ ВАШИМ РОДИНАМ ГРОШІ ЯК НАБІЛЬШЕ ПОТРІБИ.

ГРОШІ ПОСЛАТЕ МОНИ-ОПРАМАМ АБО В РЕДІНГІСВЕРНИХ ЛІСТХ НА АДРЕСУ:

AMERICAN UKRAINIEN EXCHANGE, Inc.,
620 E. 6th St.,
New York, N. Y.

Дівчина скінчила і замовкла. Виділо, що глибоко відчула вона в своїй душі ту трагедію. Відчула се і слухачів воєнок і відтепер ніше про неї мають

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

(За оголошенє поміщенї в сїй рубриці платитє ся 50 цєнтє за кожне слєво за окремим кошованє, а за кожний кошованє по 1 цєнт, а слєво за кошованє по 1 мішенє. — Оголошенє мавлять не арїстєвє.)

Послужно літочного брата ПРОСЛАВА АДМАШЕВЬСЬКОГО і сєстрє ЗОФІЮ. Похолодє в Крєвчєстє, поє Гуєлуян, Гал. Мавуть перебувач в Злучених Державах. Хоті би о них знав, або воєні самі, зявлятє ласкаво зяголоситєся на адресу: 1-4 MICHAEL HORODYSKY, 440 Andrews St., Winnipeg, Man., Canada.

Послужно своєго брата АНДРІЯ ПАСИЧНОГО і шваґри ПАВЛА ПЕТРОВИЧА і МИХАЙЛА ВАХЛІНСЬКОГО, а сєла Долошів, поє Балук. Перебувач впер трєма роками в Калгарі. Хоті би о них знав, або воєні самі, прошу зяголоситє ся на адресу: JOHN PASICHNY, 3-5 Box 244, Estevan, Sask., Can.

ДРЯНОУЧИТЕЛЬ в чєстїям теороричам геозоок, зивічній прєдметам добре покочивий сїдє, гратє по фізїкаторній як також зорєвний шкєлу дітяк, колодїя, бєзвєдний і творєний, гадєє послєдї. Ласкаві оголошенє прєстєє ся слати на адресу: Я Івльук, 122 Second St., McKeesport, Pa. 4-6

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

Портрет мабути за 20 цєнт. в шваґрїчї "Свободї". — Величина портрєту: 13x16 цєлє. — Сей портрєт поєнові находитє ся в кождїй українській хатї.

Замовляєтє шльє до: "СВОВОДА", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

